

Sababootaa fi Furmaata Waliin Oduu Warra Duubatti Deebiâ€™anii-kutaa 9.2

Description

Kutaa darbe keessatti biifota Qormaata nabiyyootaa fi saalihoota garii irra gahu ilaalle jirra. Qormaanni hanga fedhe baayâ€™atus Islaama irraa duubatti isaan hin deebisne. Harâ€™as itti fufuun bifa qormaataa nama Islaama qabate irra gahu ni ilaalla. Tarii kuni Islaama akka qabannuuf jajjabeenna nuuf taâ€™a.

Bifoota qormaataa keessaa wanta Abdullah ibn Masâ€™uud qunnameedha. Guyyaa tokko sahaabonni Nabiyyii (SAW) bakka tokkotti walitti qabamaniiakkana waliin jedhan, â€œRabbiin kakanne! Qureeshonni Qurâ€™aana kana kan ifa bahee isaaniif dubbifamu hin dhageenye. Eenyutu isaan dhageessisaâ€¢ Abdullaah ibn Masâ€™uud ni jedhe: â€œAnaâ€¢ Isaanis ni jedhan, isaan sirratti sodaanna. Nuti nama gosa isa eegdu qabu barbaanna.â€¢ Innis ni jedhe, â€œNa dhiisaa, Rabbiin na eegati.â€¢ Abdullaah Ibn Masâ€™uudis ganamaan yommuu Qureeshonni walitti qabaman Maqaama Ibraahima bira dhaabbate, Suuratu Ar-Rahmaan qaraâ€™uu jalqabe. Innis gara Qureeshotatti garagalee sagalee olkaase qaraâ€™e. Qureeshonis wanta inni jedhu itti xinxallaniiakkana waliin jechuu jalqaban: Mucaan Umm Abd maal jedheeâ€¢ Isaanis walitti deebisuun ni jedhan: Inni wanta muraasa Muhammad fide dubbisa.â€¢ Isaanis gara isaatti kaâ€™anii fuula isaa irra rukutuu jalqaban. Innis hanga Rabbiin fedhe hanga gahuutti qaraâ€™u itti fufe. Fuula isaa miidhani osoo jiranu gara sahaabotaa deebiâ€™e. Isaanis ni jedhaniin: Kuni wanta sirratti sodaannedha!â€¢ Innis ni jedhe: Dur caalaa amma diinonni Rabbii na biratti gatii kan hin qabne taâ€™an. Yoo feetan borus haala wal fakkaatan isaaniif bariisifadha.â€¢ Isaanis ni jedhan: Si gaha. Wanta isaan jibban isaan dhageesistee jirta.â€¢

Tarii zinaan yakkuun wanti Aaâ€™ishaa (radiyallahu anhaa) qunname wanta garmalee cimaa daaâ€™iwwan qunnamuudha. Hanga bifa ishii jijjiruutti, namoonni oduu ishii walirraa fuffudhan. Humna cimaa beeksisa munaafiqotaatiin sahaabonni gurguddoон ni dhiibbaman. Hanga maqaa xurreessu guddaa kana irraa Rabbiin ishii qulqulleessutti, ishiin kana waliin ni obsite. Kuni gahuumsa nama daaâ€™awaa godhuu hundaati. Maqaa xureessuu fi rakkoo cimaa lafa qabateef kan saaxilamuudha. Kanaafu, kuni ij�anno isaa laamshessuu hin qabu, wanta dhagayuu fi azaa isa qunnamuuf jedhee daâ€™awaa isaa dhaabu hin qabu. Isaaf namoota darban keessa fakkeenya gaariitu jira. Daaâ€™in gadi dhaabbanna fi ij�anno isaa akka dabaluuf dhaabbanna iimaanaa garii asitti nan kaasa:

Ustaaz Abdullaah Mayranii Saalih kitaaba isaa â€œAl-Ibtilaâ€™u wa asarahu fii hayaatil muâ€™miniin kamaa jaaâ€™a fil Qurâ€™aanil Kariimâ€¢edhu keessattiakkana jedha: wanti warra Firaâ€™awnaaf sihrii hojjatanii fi warra boolloo qunname akka armaan gadi kanatti: Dhugumatti, aqiidaan qulqulluun qalbii keessatti hidda yoo qabate, humni sharrii fi diinummaa, bifoonni qormaata, rakkoo fi laalaa hundi hin hurgufu. Kuni saahirota Firaâ€™awa irraa ni mulâ€™ata yommuu isa irraa sodaachisaa fi zaacha qunnaman iimaana irratti gadi dhaabbatan. Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

وَالْقِيَّ الْسَّحَرَةُ سَجِدِينَ ﴿١٥﴾ قَالُواْ ءَامَنَا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَرُونَ ﴿١٧﴾ قَالَ فِرْعَوْنُ ءَامَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ ءَادَنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكَرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُواْ مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾ لَاْ قَطْعَنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافِ ثُمَّ لَاْ صَلَبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٩﴾ قَالُواْ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿٢٠﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ ءَامَنَا بِيَوْمَتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبِّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبَرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿٢١﴾

â€œWarri sihrii hojjattan kan sujuudan taâ€TManii kufan. Ni jedhan, â€œGooftaa aalamaatti amanne. Gooftaa Muusaa fi Haaruun.â€ Firaâ€TMawn ni jedhe, â€œOsoo ani isiniif hin hayyamin isatti amantanii? Dhugumatti kuni jiraattota [magaalaa] keessaa baasuuf shira magaalatti keessatti baastaniidha. Gara fuunduraatti ni beektu. Harkaa fi miila keessan wal-faallessuun nan kukkuta, ergasii hunda keessanu nan fannisa.â€ Isaaniis ni jedhan: Dhugumatti nuti gara Gooftaa keenyaatti deebina. Mallattooleen Gooftaa keenya yommuu nutti dhufan isaaniitti waan amanneef malee homaafu nurraa haalo (gadoo) hin baatu. Gooftaa keenya! Obsa narratti dhangalaasi, Muslimootas godhi nu ajjeesi.â€ Suuratu Al-Aâ€TMaraaf 7:120-126

Akkuma aayaata kabajamoo taâ€TMan kanarraa nuuf ifa taâ€TMuutti, saahironni Firaâ€TMawnnaa Gooftaa aalamaatiif harka kenuu fi Rabbiif gadi jechuu isaanii labsuu fi Tokkichummaa Isaa mirkaneessuun isaanii Firaâ€TMawnaaf balaa tasaa taâ€TMe. Kabaja isaa ni kuffise, aangoo isaa ni sochoose, zufaani isaa ni hurgufe. Kanarraa kan kaâ€TMe dallansuun ni gubate, shiraan, ganuu fi humna abbaa irree fayyadamuun dhaabbata irratti tooâ€TMannaargachuuf carraaqe. Saahirota adeemsa isaanii ni morma, isaaaf dhugaa taâ€TMuu dhabuun, isarratti dhara yaaduu fi ajaja isaa keessaa bahuun isaan yakke. Ergasii adabbii fi salphinnaan isaan sodaachise. Harkaa fi lukaa muruun ergasii jirma teemiraa irratti isaan fannisuun isaanitti zaate. Rabbiin oltaâ€TMaan ni jedha:

﴿فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّ هَرُونَ وَمُوسَىٰ ﴾٧٠﴿ قَالَ إِنَّمَا تُمْلِئُ لَهُوَ وَقَبْلَ أَنْ يَأْذِنَ لَكُمْ إِنَّهُوَ لَكَبِيرٌ كُمُ الَّذِي عَلِمَكُمُ السِّحْرَ فَلَا يُقْطِعُنَّ أَيْدِيهِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلْفٍ وَلَا صَلَبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَا تَعْلَمُنَّ أَيْنَنَا أَشَدُ عَذَابًا وَأَبْقَىٰ ﴾٧١﴿ قَالُوا لَن نُؤْثِرَكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا آتَتَ قَاضِ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ﴾٧٢﴿ إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ﴾٧٣﴾

â€œWarri sihrii hojjatan sujuuda buâ€™anii â€œGooftaa Haaruuni fi Muusaatti amanneâ€¢ jedhan. [Firaâ€™awnis] ni jedhe: osoo ani isiniif hin hayyamin isaaf amantanii? Dhugumatti inni hangafa keessan kan sihrii isin barsiiseedha. Dhugumatti, wal faalleessuun harkaa fi luka keessan nan mummura. Jirma muka teemiraa irrattis isin fannisa. Eenyu keenyat adabbiin isaa garmalee cimaa fi turaa akka taâ€™e ni beektu?â€™ Isaaniis ni jedhan, â€˜Ragaalee irraa wanta nutti dhufee fi Kan nu uumee caalaa gonkumaa si hin filannu. Wantu murteessitu murteessi. Ati jirenyaa addunyaa tana qofatti murteessita. Dogongora keenyaa fi sihrii itti nu dirqiisiste akka nuuf araaramuu Gooftaa keenyatti amanne. Rabbitu caalaa fi turaadha.â€™â€¢ Suuratu Xaahaa 20:70-73

Garuu saahironni Gooftaa isaaniitti amanan, warra amantii qulqulluu qaban taâ€™an, qalbiin isaanii haqaaf tan gadi jettu fi iimaanan misoomte taate. Iimaanni (amanuun) kuni nafsee isaanii keessatti tasgabbii dhangalaase. Sodaachisaa fi zaachaa Firaâ€™awnnaatti hin dhimamne, hin naanees, hin hurgufamnes. Firaâ€™awnnaaf gadi hin jenne. Isaaf harka hin kennine, beekumsaa fi yaqiina isaaniif dhufee caalaa isa hin filanne. Kana irra, humna isaa irratti olâ€™aantummaa agarsiisan, adabbii, qabaa fi abbaa irrummaa isaa akka salphaatti ilaalan. Haqaan gara fuuldura isaatti bahan. Dhugumatti, isaan miâ€™aa iimaanaa ni argatan. Kanaafu, Rabbii fi Ergamaan Isaa Muusaan addunyaa fi wanta ishii keessa jiru caalaa isaan biratti jaallatamoo taâ€™an. Kanaafu, harkaa fi luka isaanii mummuruu, isaan fannisuu, adabbii fi duâ€™a waliin kufrii, badii fi maâ€™asiyaatti deebiâ€™u caalaa iimaanaa irratti gadi dhaabbachuu filatan. (Nuti osoo harkaa fi miilli keenya cicciramee ergasii fannifamne iimaanaa dhiisnee kufriitti hin deebinu jedhan.) Rabbiin oltaâ€™aan dubbii isaan jedhan akkana jechun dabarsa:

﴿قَالُوا لَا ضِيرٌ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴾۝ إِنَّا نَطَمَعُ أَن يَغْفِرَ
لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَن كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴾۵﴾

â€œIsaan ni jedhan, â€œMiidhaan hin jiru. Dhugumatti, nuti gara Gooftaa keenyaatti deebina. Dhugumatti, nuti jalqaba muâ€™mintootaa waan taaneef Gooftaan keenya badii keenya akka nuuf araaramu kajeella.â€™â€¢Suuratu Ash-Shuâ€™araa 26:50-51

Kunoo akka kanatti nafseen gareen warra amananii rakkoo, dhiphinnaa fi adabbii qunnaman. Humna amantiitiin kana hunda irratti olâ€™aantummaa argatan. Qalbiin isaanii ollummaa Rabbii kajelte, eeggumsa Isaas barbaadde. Qabeenya, faayaa fi wanta biraâ€™awni qabu irraa ni garagalte. Ergasii obsaanii fi mindaa abdachuun gara adabbii fi fannifamuutti qajeelan. Firâ€™awnis wanta isaanitti zaate hojii irra oolche. Kana keessatti tooftaa adabbii gara-jabeenyaan guuttame fi kabaja namummaa irraa fagaate ni hordofe. Ajjeechaa badaa isaan ajjeese. Ergasii jirma muka temiraa irratti isaan rarraase. Isaanis shahiidota taâ€™uun duâ€™an. Rabbiin isaan irraa haa jaallatu.

Seera Rabbii itti fufaa taâ€™e keessaa tokko muâ€™mintoonni rakkoo, qormataaf, shiraaf saaxilamuudha. Kunis iimaanaa isaanii qoruuf, mirkaneessuuf, akkasumas qormataa fi balaadhaan warraa dhugaa fi sobaa ifatti baasuufi. Tarii qabaan warra boollaa bifa qormataa kanaa keessaa tokkoodha. Akkuma ifa taâ€™u, harka diinota isaanii garmalee dhara taâ€™an, daangaa darbitootaa fi balleessitoota amantii isaanii irraa akka deebiâ€™anii fi dhiisan barbaadan keessatti gubamuun rakkoo fi duâ€™aaf ni saaxilaman. Garuu muâ€™mintoonni akka gaaraatti iimaanaa isaaniitiin dhaabbatan. Kutaa itti aanu keessatti seenaa warra boollaa ni ilaalla, in sha Allah.

Date Created

January 11, 2021

Author

admin